

مختصری از تعالیم اسلام

جلد نهم در

در بیان برخی از امور و مباحث اجتماعی و اعمال صالحه
و کارهای نیک از نظر قرآن و حدیث و عقل و فطرت است.

ترجمه آورنده

سید محمد سعودی امت آبادی

آغاز این جلد

روز جمعه ۱۳۷۸/۳/۱۴ شمسی برابر ۱۹ ماه صفر المظفر ۱۴۲۰ هجری
قمری شب اربعین سالار شهیدان حضرت اباعبدالله الحسین (علیه السلام) و یاران و
اصحاب گرامی و با وفای آن حضرت در مشهد مقدس

سرشناسه: مسعودی همت آبادی، محمد
 عنوان و بدید آور: مختصری از تعالیم اسلام / محمد مسعودی همت آبادی
 مشخصات نشر: مشهد: مکتبه الامام الرضا علیہ السلام، ۱۳۹۲
 مشخصات ظاهری: ج ۹
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۹۶۴-۵۸-۴
 یادداشت: فیبا
 یادداشت: فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا
 موضوع: اسلام - مجموعه ها
 موضوع: اسلام - مسائل متفرقه
 رده بندی کنگره: ۱۱ BP
 نشانه اثر: ۳۵۳ م /
 رده بندی ری: ۲۹۷/۰۸

مختصری از تعالیم اسلام (جلد نهم)

گردآورنده:

محمد مسعودی همت آبادی

ناشر: مکتبه الامام الرضا علیہ السلام

حروف چین و صفحه آرا: علاقه مند (آویژه) ۸۴۴۶۹۳۳

چاپ اول: ۱۳۹۳

چاپ و صحافی: چاپخانه بزرگ قرآن کریم ۸۸۰۱۲۰۰

شابک دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۹۹۶۴-۵۹-۱

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۹۶۴-۵۸-۴

فهرست مطالب

مقدمه جلد نهم	۱۶
---------------------	----

مه‌الهی و الحرف (ظ) شروع می‌شود

باب ۱ ظنّ خوب باید به خدای متعال داشت، نه اینکه به ذات مقدّسش بدگمان بود، و نیز نسبت به بندگان واقعی خدا هم باید خوش‌بین به بدبین و.....	۲۰
--	----

قسمت اول

ذکر چند آیه از قرآن کریم درباره حسن ظنّ و سوء ظنّ با خوش‌بینی و بدبینی نسبت به خدای عزّوجلّ و بندگان خدا و اولیاء الله و.....	۲۱
آیاتی درباره سوء ظن نسبت به خدا و مؤمنین.....	۲۲

قسمت دوم

در ذکر روایات و احادیثی درباره حسن ظنّ یا سوء ظنّ داشتن به خدای متعال.....	۲۵
چه کسانی به خدا سوء ظن دارند؟.....	۲۹

قسمت سوم

در ذکر احادیث و روایاتی درباره حسن ظنّ یا سوء ظنّ داشتن نسبت به مؤمنین و..... چند روایت درباره حسن ظنّ داشتن نسبت به مؤمنین و.....	۳۲
هنگامیکه اکثر افراد جامعه خوب باشند باید به تمام افراد خوش‌بین بود.....	۳۴

- و اینک چند روایت درباره سوءظن نسبت به مؤمنین ۳۶
یک درس مهم برای برقراری نظم اجتماعی ۳۷

مطالبی که با حرف (ع) شروع می‌شود.

- باب ۲ درباره عبادت و بندگی خدا و اطاعت پروردگار متعال است و ۴۱

قسمت اول

- در ذکر آیاتی از قرآن کریم درباره عبادت و بندگی خدا که با عنوان (عبادت) نازل گردیده
است و ۴۳

قسمت دوم

- در ذکر آیاتی از قرآن کریم درباره اطاعت و بندگی خدای عزوجل و... که با عنوان (اطاعت)
نازل گردیده است ۴۷

قسمت سوم

- در ذکر تعدادی از احادیث و روایات معصومان: درباره عبادت و اطاعت و بندگی خدای
عزوجل و ۵۰
باب ۳ در ذکر آیات و روایاتی درباره عمل صالح ۶۲

فصل اول

- در ذکر تعدادی از آیات قرآن کریم است درباره عمل صالح و ۶۳

فصل دوم

- در ذکر برخی از احادیث و روایات اسلامی درباره ثواب انجام عمل صالح و ۷۱
منظور از صالح المؤمنین کیست؟ ۷۵
باب ۴ در بیان ثواب عبادت مریض و ذکر پاره‌ای از احادیث و روایات در این باره و ۷۹
یک حدیث در ثواب پرستاری ۸۶
یک حدیث درباره هدیه بردن برای مریض ۸۷
باب ۵ درباره عدل و داد و قسط و عدالت و ۸۹

- آیاتی از قرآن کریم درباره عدالت و ۹۱
- اینک چند روایت و مطلب به مناسبت بعضی از آیات مذکوره در این باب و ۹۶
- در خاتمه تعدادی از روایات و احادیث درباره عدل و داد و قسط و انصاف ذکر می‌شود ۱۰۱
- باب ۶ در عقل و خرد و استفاده از آن و ۱۰۴

قسمت اول

- در ذکر بعضی از آیات قرآن کریم درباره عقل و خرد ۱۰۶

قسمت دوم

- در بیان تعدادی از روایات و احادیث درباره عقل و خرد و ۱۱۰
- یک حکایت درباره عقل و ۱۱۹
- تعریف عقل از نظر امام علی (ع) ۱۲۱
- باب ۷ در بیان فضیلت علم و دانش و فقاہت و اجتهاد و ۱۲۱

بخش اول

- در ذکر بعضی از آیات قرآن کریم درباره فضیلت علم و دانش و فقه و فقاہت ۱۲۴
- و اینک چند آیه از قرآن کریم درباره فقه و فقاہت و دانش و دانایی و ۱۳۲
- شان نزول آیه شریفه ۱۳۳
- تفقه در دین یک واجب کفایی است ۱۳۴

بخش دوم

- در بیان پاره‌ای از روایات و احادیث درباره فضیلت علم و دانش و فقه و فقاہت ۱۳۵
- و از دیدگاه اسلام و احادیث در فضیلت علم ۱۳۵
- در فضیلت علماء ۱۳۹
- قوام دین بر چهارکس می‌باشد ۱۴۲
- در ثواب و فضیلت طلب علم ۱۴۵
- در وجوب طلب علم و ۱۴۹
- در فضیلت مجالست و همنشینی با عالم و ۱۵۵

- فقدان و درگذشت عالم و ۱۶۰
 روایاتی در فضیلت فقه و ۱۶۳
 چند روایت در فضیلت فقیه و ۱۶۸

بخش سوم

- در ذکر آیات و احادیث و روایاتی دربارهٔ عالمان بی عمل و ۱۷۰

قسمت اول

- ذکر حدیث آیه در مذمت عالمان بی عمل و کسانی که ادعاء می کنند و عمل نمی کنند و فعل و قولشان متضاد است ۱۷۱
 گفتار بی عمل ۱۷۲
 ماجرایی شنیدنی از حضرت علی (ع) ۱۷۳

قسمت دوم

- و اینک احادیث و روایاتی دربارهٔ عالمان بی عمل و کسانی که قول و ۱۷۵
 باب ۸ در ذکر آیات و روایاتی دربارهٔ عفو و گذشت و ۱۸۱
 اینک روایاتی دربارهٔ عفو و گذشت ۱۸۳
 دو حکایت کوتاه دربارهٔ عفو و گذشت ۱۸۷
 باب ۹ عبادت و بندگی خدا هم نباید به افراط و تفریط کشید و بهترین نحوهٔ عبادت آنست که مطابق دستورات خدا و رسول و اولیاء دین باشد و تعدیل در آن رعایت شود. ۱۸۸
 و اینک روایاتی دربارهٔ عبادت و بندگی خدا و تعدیل آن و ۱۹۰
 باب ۱۰ در عفت و پاک دامن و این که داشتن این صفت پسندیده و به کار بستن آن در مسیر زندگی از بهترین عبادات و افضل اعمال است. ۱۹۴
 تشبیه لباس تقوی به لباس ظاهری و ۱۹۹

مطالبی که با حرف (غ) شروع می‌شود

- باب ۱۱ غیبت و جوان مردی و مروّت و شجاعت و ۲۰۲
- روایاتی درباره غیبت و جوانمردی و شجاعت ۲۰۴
- روایات دیگری درباره غیبت و مروّت ۲۰۶

مطالبی که با حرف (ف) شروع می‌شود

- باب ۱۲ ف. نیزکه فطرت سالم از موهبت‌های الهی است و خداوند تمام بندگان را با فطرت سالم آفریده است اما ۲۰۹
- رنگهای غیرخدایی! بشنید ۲۱۱
- فطرت خدانشناسی در احادیث اسلامی ۲۱۲
- ادامه روایات درباره فطرت ۲۱۵
- سخنی کوتاه از نگارنده در بحث فطرت سالم ۲۱۷

مطالبی که با حرف (ق) شروع می‌شود

- باب ۱۳ قناعت و صرفه جویی و مقصد بودن در عبادت و زیاده‌داری و بیان روایات و مطالبی در این باره و ۲۱۹
- باب ۱۴ قضاوت و داوری در اسلام و بیان آیات و روایات و مطالبی در این باره و ۲۲۸

قسمت اول

- ذکر آیاتی از قرآن کریم درباره قضاوت و داوری و ۲۲۹

قسمت دوم

- روایاتی درباره قضاوت و داوری و ۲۳۵
- (بریدون ان يتحاكموا الى الطاعوت و ما امر الله ان یکفر به) ۲۳۶

قسمت سوم

- روایاتی درباره برخی از ویژگی‌ها و خصوصیات قاضی و قضاوت و ۲۴۱

- و اینک چند روایت درباره قاضی رشوه خوار ۲۴۳
- در قضاوت نباید از هوای نفس پیروی کرد و ۲۴۴
- باب ۱۵ □ قلب و روح و روان انسان و ذکر آیات و روایاتی در این باره و ۲۴۶

قسمت اول

- ذکر چند آیه از قرآن کریم درباره قلب سلیم و ۲۴۷

قسمت دوم

- ذکر چند روایت درباره قلب سلیم از حضرات معصومین (علیهم السلام) ۲۴۹

قسمت سوم

- ذکر چند آیه از قرآن کریم درباره قلب ناسالم و ۲۵۲

قسمت چهارم

- ذکر چند روایت از حضرات معصومین درباره قلبهای مریض و قساوت قلب و ۲۵۶

- عوامل شرح صدر و قساوت قلب ۲۵۸

- باب ۱۶ □ قصاص از نظر قرآن و اسلام و مطالبی در این باره ۲۶۰

بخش اول

- در ذکر آیاتی چند راجع به مسأله قصاص و ۲۶۱

بخش دوم

- در ذکر احادیث و روایاتی از حضرات معصومین (علیهم السلام) درباره قصاص ۲۶۴

- یک حدیث درباره خودکشی ۲۶۷

- باب ۱۷ □ قرآن کریم و مطالب و مباحثی درباره آن و برخی از ویژگیها و ۲۶۸

مطلب اول

- قرآن از دیدگاه خودش و احادیث و روایات از حضرات معصومین (علیهم السلام) ۲۶۸

- و اینک روایات و احادیثی درباره فضیلت قرآن ۲۷۰

مطلب دوم

- آیات و مطالبی درباره نزول قرآن کریم و ۲۷۴
- فرق میان تنزیل و انزال ۲۷۸
- قرآن تحریف نخواهد شد و خداوند آن را محافظت می‌کند از هرگونه تغییر و ۲۸۱
- سخنان حضرت علی ۷ درباره قرآن و ۲۸۲

مطلب سوم

- در این‌که همه چیز را برابر قرآن کریم خاشع است ۲۸۴
- نفوذ فوق العاده قرآن ۲۸۵

مطلب چهارم

- درباره تعدی و مبارزه طلبی برآر کریم و ۲۸۵

مطلب پنجم

- در ذکر آیاتی درباره قرائت و تلاوت قرآن برخ از شرائط آن و ... هنگام قرائت قرآن باید اعوذ بالله من ... گفت ۲۸۸
- هرچه می‌توانید قرآن را قرائت نمائید و بخوانید ۲۸۹

مطلب ششم

- در بیان ثواب قرائت قرآن در ابعاد مختلف و ۲۸۹
- خانه‌هایی که قرآن در آن‌ها خوانده شود و ۲۹۱
- و اینک آیاتی درباره تلاوت و قرائت قرآن کریم ۲۹۳

مطلب هفتم

- در ثواب کسی که هنگام قرائت قرآن خط ببرد و یا گوش کند و ۲۹۴

مطلب هشتم

- در ثواب و پاداش کسی که قرآن را حفظ کند و عامل به آن باشد ۲۹۶

مطلب نهم

در قواب آموختن قرآن و کسی که آن را به سختی و مشقت می آموزد و کسی که قرآن را بعد از حفظ نمودن فراموش کند و ۲۹۸

مطلب دهم

در این که قرائت قرآن باید همراه با تدبیر و تفکر باشد و ۳۰۲

مطلب یازدهم

در قرائت قرآن و خوانی و در مصحف خواندن بهتر است و ۳۰۴

مطلب دوازدهم

قرآن را با ترتیل و صوت مزین و لحن خوش بخوانید ۳۰۶
معنی ترتیل ۳۰۶

مطلب یازدهم

چند روایت درباره قرائت قرآن کریم در ماه مبارک رمضان ۳۱۰

مطلب پانزدهم ۳۱۱

قرآن و شفای امراض و انواع دردها برای مؤمنین ۳۱۱

یک داروی موثر برای همه دردهای اجتماعی و اخلاقی و روحی و جسمی ۳۱۳

اینک روایاتی درباره شفا و درمان دردها بوسیله قرآن ۳۱۵

مطلب پانزدهم

تمسک جستن و متوسل گردیدن به قرآن کریم و ۳۱۷

مطلب شانزدهم

در این که اصل و ریشه همه چیز در قرآن کریم بیان گردید، لکن باید آن را از اهلش که همان حضرات معصومین (علیهم السلام) هستند طلبید و ۳۲۱

مطلب هفدهم

در این که قرآن کریم در روز قیامت به صورت جوان زیبایی درآمده و در محشر دوستان خود را شفاعت می کند، و بر دشمنانش غضب خواهد نمود. ۳۲۵.....

مطلب هیجدهم

در این که همیشه قرآن کریم و اهل بیت عصمت و طهارت: با هم و در کنار هم بوده اند و هرگز از یکدیگر جدا نگردیده اند تا در بهشت رسول خدا ﷺ را دیدار و ملاقات کنند. ۳۳۰.....

مطلب نوزدهم

در این که قاریان قرآن سه دسته اند و مردم در برابر قرآن به چهار گروه تقسیم می شوند. ۳۳۳.....

مطلب بیستم

در بیان تقسیم بندی آیات و مطالب قرآن کریم از نظر محتویات و مفاهیم آن و..... ۳۳۶.....

آتش دوزخ در قیامت با سه کس سخن گفته آنان را به کام خود کشید. ۳۳۸.....

منافقی حضرت علی (ع) را در نماز اذیت می کرد. ۳۴۰.....

یک حدیث درباره نزول اولین سوره و آخرین سوره قرآن. ۳۴۱.....

محتویات قرآن کریم بر سه بخش است. ۳۴۱.....

باب ۱۸ قرض الحسنه و ثواب آن و ذکر بعضی از ویژگی های آن. ۳۴۲.....

آیاتی دیگر درباره قرض الحسنه و..... ۳۴۴.....

و اینک روایاتی درباره قرض الحسنه و..... ۳۴۷.....

باب ۱۹ درباره قسم خوردن و این که قسم های بی مورد و بیهوده موجب کفار خواهد شد

ولی..... ۳۵۰.....

شان نزول..... ۳۵۱.....

چه سوگندهایی (و چه قسم هایی) اعتبار دارد؟..... ۳۵۱.....

شان نزول آیه شریفه..... ۳۵۲.....

از حد تجاوز نکنید..... ۳۵۳.....

مطلبی که با حرف (ک) شروع می‌شود

- باب ۲۰ کظم غیظ یا فرو بردن خشم و غضب برای رضای خدا ۳۵۹
- ذکر آیات و روایاتی در این باره و ۳۵۹
- ذکر آیاتی از قرآن مجید درباره کظم غیظ و ۳۶۰
- و اینک روایاتی درباره کظم غیظ و ۳۶۲
- و اینک چند ماجرای کوچک در این باره ۳۶۵
- باب ۲۱ ذکر روایاتی درباره کتمان سر و قاش نکردن اسرار مردم و بیان ثواب آن ۳۶۹
- باب ۲۲ حسب و کاسبی به دست آوردن رزق و روزی حلال و ۳۷۳
- امیرالمؤمنین (ع) به پسران هشدار می‌دهد ۳۷۷
- و اینک چند روایت در باب بیع حقوق و اجرت کارگر ۳۷۸

مطلبی که با حرف (ل) شروع می‌شود

- باب ۲۳ لطف خدا شامل حال بندگانیش می‌گردد و اگر نه ۳۸۰

بخش اول

- در ذکر آیاتی از قرآن کریم درباره لطف خداوند ۳۸۱
- ادامه آیات قرآن کریم درباره قاعده لطف و ۳۸۲

بخش دوم

- در ذکر احادیث و روایاتی از حضرات معصومین: درباره قاعده لطف ۳۸۵
- شمول رحمت حق تعالی به بندگانیش و ۳۸۵

مقدمه جلد نهم

همانگونه که در مجلدات قبلی اشاره شده اسلام آئینی است جهان شمول و دینی است که بنا بر مبدء قرآن کریم سراسر گیتی و جهان خلقت را فراخواهد گرفت، و خداوند این آئین مقدس را بر تمام ادیان و آئین‌های (آسمانی و الهی) و غیره ارائه برتری خواهد داد آن‌جا که فرموده است: (هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ الْآيَهُ).

بنابراین چنین آئینی که می‌خواهد - و اجبری تمامی مسائل و مشکلات جهانیان و عالم خلقت و آفرینش باشد و آن را هدایت و رهبری کند پرواضح است که باید دارای احکام و قوانین و دستورات فراوان و متقنی در ابعاد مختلف و گوناگون باشد، همانند اصول دین و فروع دین و مسائل اخلاقی و برنامه‌های اجتماعی و دستورات خودسازی انسانها و فرامین سعادت بخش خود را در حد گسترده‌ای به جوامع بشری ارائه داده و آن‌ها را به انجام آن سوق دهد و دعوت نماید.

و همچنین آنان را از رذائل اخلاقی و فسادهای اجتماعی برحذر داشته و تبه‌کاریها و شهوترانیها را از میان بزداید تا چنین اجتماعاتی نیز پیرو و مطیع آن شوند و بالاخره وعده الهی در قرآن کریم، تحقق و تجسم عینی و حقیقی

پیدا کند، و همان شود جوامع بشری در تمام کوره زمین که حضرت سید المرسلین و خاتم النبیین محمد بن عبدالله (ﷺ) در حدیثی اظهار داشته و فرموده است:

۲- لو لم یبق من الدنیا الا یوم، لطوّل الله ذالک الیوم حتی یبعث رجلاً (صالحاً) من اهل بیتی یملا الارض عدلاً و قسطاً کما ملئت ظلماً و جوراً؛

اگر از عمارت دنیا باقی نماند مگر یک روز خداوند آن روز را آن قدر طولانی بگرداند تا این که برانگیزد (و ظاهر شود) مردی (صالح) از اهل بیت من که تمامی زمین را پر از عدل و داد نماید، همانگونه که پر از ظلم و ستم شده باشد.^۱

۳- و در روایت دیگری که از امام حسین شیعیه نقل شده آمده که رسول خدا (ﷺ) فرموده است:

لو لم یبق من الدهر الا یوم واحد لطوّل الله عزّوجلّ ذالک الیوم حتی یخرج رجل من اهل بیتی اسمه اسمی و کتبه کیتی یملا الارض قسطاً عدلاً بعد ما ملئت ظلماً و جوراً؛

اگر از عمر روزگار باقی نماند جز یک روز خدای عزوجل آن روز را آن قدر به درازا کشاند و طولانی بگرداند تا این که (در روی زمین ظهور کند) و خارج شود از اهل بیت من مردی که هم نام من باشد، و کنیه اش نیز کنیه من باشد. تمامی زمین را پر از عدل و داد نماید بعد از آن که پر از ظلم و ستم شده باشد. ۴- در بعضی از روایات اسلامی آیه فوق^۲ به حضرت مهدی (عج) و یارانش

۱- تفسیر نمونه، ج ۱۳، ص ۵۱۹.

۲- منظور آیه ۴۱ سوره حج است که می فرماید: (الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ).

(یا آل محمد ﷺ به طور عموم) تفسیر شده است، چنان که در حدیثی از امام باقر (ع) می خوانیم که در تفسیر آیه (الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ) فرمود:

این آیه تا آخر از آن آل محمد و مهدی و یاران او است، یملکهم الله مشارق الارض و مغاربها، و يظهر الدين، و يميت الله به و باصحابه البدع و الباطل، كما امات اسقاء الحق، حتی لا يرى اين الظلم و يأمرون بالمعروف و ينهون عن المنكر:

خداوند شرع و غرب زمین را در سیطره حکومت آن ها قرار می دهد آئینش را آشکار می سازد، و به وسیله حضرت مهدی (ع) و یارانش بدعت و باطل را نابود می کند، آن چنان که توبکاران حق را نابود کرده بودند، و آن چنان می شود که بر صفحه زمین دیگر اثری از ظلم دیده نمی شود (چرا که) آن ها (واقعاً) امر به معروف و نهی از منکر می کنند (و دیگر هیچگونه ملاحظات شخصی مطرح نخواهد بود).^۱

و در چنین زمانی است که بشریت به تمام معنی خواهد توانست خود را به سرمنزل مقصود که همان تکامل واقعی و سعادت و خوشبختی حقیقی است برساند و از تمام قیدوبندهای مادی گری خود را نه از این دنیای مادی و آخرت خویش را معمور و آباد سازد. و اسلام آئین مقدسی است که دارای تمام ویژگیها و خصوصیات فوق الذکر است و همه را در خود و دستورات آسمانی خود گنجانیده است و دربردارد.

تاکنون در این مجموعه که نامش را (مختصری از تعالیم اسلام) نهاده ام طی هشت جلد گذشته پیرامون موضوعات و مطالبی چون اصول دین، و

فروع دین، و مسائل اعتقادی، و برخی از دستورات اخلاقی، و روشهای اجتماعی، و انجام کارهای نیک هرچند بطور فشرده و مختصر مباحث و مطالبی بیان شده است.

در جلد نهم به یاری قادر متعال و عنایات حضرات معصومین اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام به بیان برخی دیگر از امور و مباحث اجتماعی و اعمال صالحه و کارهای نیک مطالبی طی ابوابی براساس حروف ابجد و الفباء فارسی مطرح و پیرامونش بحث خواهد شد و مدارک لازم اعم از آیات قرآن کریم و روایات و احادیث پیشوایان بزرگ اسلام و حجج الهی علیهم السلام و نیز جهات عقلی و فطری و دینی المالی آن در حدّ توان ذکر خواهد شد.

امید آن که خداوند تبارک و تعالی کما فی السابق این بنده سراپا تقصیر را یاری نموده و توفیق دهد تا بتوانم این جلد را نیز با موفقیت کامل به اتمام رسانم انشاءالله، و ما توفیقی الا بالله العلیّ العظیم. (نگارنده)